



## Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ  
GIOVANNI PITRUZZELLA  
της 26ης Φεβρουαρίου 2019<sup>1</sup>

### Υπόθεση C-33/18

V

κατά

**Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants,  
Securex Integrity ASBL**

[αίτηση του *cour du travail de Liège*  
(εφετείου εργατικών διαφορών Λιέγης, Βέλγιο)  
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Μεταβατικές διατάξεις – Άρθρο 87, παράγραφος 8 – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 – Άρθρο 14γ, στοιχείο β' – Παρεκκλίσεις από την αρχή της εφαρμογής μιας μόνο νομοθεσίας – Διπλή ασφάλιση – Υποβολή αιτήσεως για υπαγωγή στην εφαρμοστέα βάσει του κανονισμού 883/2004 νομοθεσία»

1. Η παρούσα υπόθεση αφορά αίτηση προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το *cour du travail de Liège* (εφετείο εργατικών διαφορών Λιέγης, Βέλγιο) σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας<sup>2</sup>.

2. Πρόκειται για μεταβατική διάταξη η οποία αποσκοπεί στη ρύθμιση των καταστάσεων στις οποίες, ως συνέπεια της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 883/2004 την 1η Μαΐου 2010, πρόσωπα υπόκεινται στη νομοθεσία κράτους μέλους άλλου από εκείνο στη νομοθεσία του οποίου υπάγονταν βάσει του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71<sup>3</sup> ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 883/2004.

3. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο εστιάζει, κατ' ουσίαν, στο αν το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 έχει εφαρμογή σε μια υπόθεση όπως αυτή που εκκρεμεί ενώπιόν του, η οποία αφορά ένα πρόσωπο, τον V, ο οποίος, κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, ασκούσε μισθωτή δραστηριότητα σε ένα κράτος μέλος και μη μισθωτή δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος, υποκείμενος, κατά συνέπεια, σε διπλή ασφάλιση. Είναι η πρώτη φορά που ζητείται από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει τη μεταβατική αυτή διάταξη του κανονισμού 883/2004.

<sup>1</sup> Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

<sup>2</sup> Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 988/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 284, σ. 43) (στο εξής: κανονισμός 883/2004).

<sup>3</sup> Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) 592/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008 (ΕΕ 2008, L 177, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1408/71).

## I. Το νομικό πλαίσιο

4. Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 κωδικοποιούσε την αρχή της εφαρμογής μιας μόνον νομοθεσίας και προέβλεπε ότι, «[μ]ε την επιφύλαξη του [άρθρου 14γ], τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους».

5. Εντούτοις, ως παρέκκλιση από την αρχή αυτή, το άρθρο 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, σε συνδυασμό με το σημείο 1 του παραρτήματος VII του ίδιου κανονισμού, προέβλεπε ότι ο εργαζόμενος ο οποίος ασκούσε μη μισθωτή δραστηριότητα στο Βέλγιο και μισθωτή δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος έπρεπε να υπόκειται ταυτόχρονα σε δύο διαφορετικές νομοθεσίες, ήτοι στη νομοθεσία του τόπου της μισθωτής δραστηριότητάς του και σε εκείνη του τόπου της μη μισθωτής δραστηριότητάς του.

6. Ο κανονισμός 883/2004, στο άρθρο του 11, παράγραφος 1, επιβεβαίωσε την αρχή της εφαρμογής μιας μόνον νομοθεσίας και κατήργησε όλες τις εξαιρέσεις από την αρχή αυτή που προβλέπονταν στον κανονισμό 1408/71.

7. Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 3, του κανονισμού 883/2004, το «πρόσωπο το οποίο ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα και μη μισθωτή δραστηριότητα σε διαφορετικά κράτη μέλη, υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ασκεί μισθωτή δραστηριότητα».

8. Το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, το οποίο επιγράφεται «Μεταβατικές διατάξεις», προβλέπει:

«Εάν, ως συνέπεια του παρόντος κανονισμού, ένα πρόσωπο υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους άλλου από το καθοριζόμενο σύμφωνα με τον τίτλο II του κανονισμού [1408/71], η εν λόγω νομοθεσία εξακολουθεί να ισχύει ενόσω η σχετική κατάσταση παραμένει αμετάβλητη και εν πάση περιπτώσει για μέγιστη περίοδο 10 ετών από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, εκτός εάν ο ενδιαφερόμενος υποβάλει αίτηση να υπαχθεί στην εφαρμοζόμενη νομοθεσία σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η αίτηση υποβάλλεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία εφαρμόζεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, εάν το εν λόγω πρόσωπο πρόκειται να υπαχθεί στη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Εάν η αίτηση υποβληθεί κατόπιν παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η εν λόγω μεταβολή εφαρμοστέας νομοθεσίας επέρχεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα.»

## II. Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

9. Ο V εργάστηκε στο Βέλγιο ως δικηγόρος μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2007. Υπό την ιδιότητα αυτή, ήταν εγγεγραμμένος στο Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης Ανεξάρτητων Επαγγελματιών, στο εξής: INASTI) και ήταν ασφαλισμένος στο κοινωνικοασφαλιστικό ταμείο Securex Integrité ASBL (στο εξής: Securex).

10. Κατά την εκκαθάριση του δικηγορικού γραφείου για το οποίο εργαζόταν, στις 30 Σεπτεμβρίου 2007 ο V, ορίστηκε ως ένας εκ των εκκαθαριστών του εν λόγω γραφείου και, παράλληλα, έπαυσε να είναι ασφαλισμένος στο ταμείο Securex. Την επομένη, την 1η Οκτωβρίου 2007, άρχισε να εργάζεται σε εδρεύουσα στο Λουξεμβούργο εταιρία και, κατά συνέπεια, υπάγεται στη λουξεμβουργιανή κοινωνική ασφάλιση ως μισθωτός από την ημερομηνία αυτή.

11. Το 2010, το INASTI ζήτησε από τον V διευκρινίσεις σχετικά με τα καθήκοντά του ως εκκαθαριστή. Ο V απάντησε ότι οι αποδοχές τις οποίες έλαβε ως εκκαθαριστής δεν συνεπάγονταν τον χαρακτηρισμό του ως ανεξάρτητου επαγγελματία ούτε την υπαγωγή του στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των εν λόγω επαγγελματιών.

12. Το 2013, το INASTI κοινοποίησε στο Securex απόφαση περί ρυθμίσεως εισφορών σχετικά με τα εισοδήματα που ο V εισέπραξε ως εκκαθαριστής για τα έτη 2008, 2009 και 2010. Πάνω σε αυτή τη βάση, το Securex ανακοίνωσε στον V ότι πρέπει να επαναχαρακτηριστεί ως υποκείμενος σε συμπληρωματική ασφάλιση από 1ης Οκτωβρίου 2007 και ότι, συνεπώς, πρέπει να πληρώσει πάνω από 35 000 ευρώ για εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως και προσαυξήσεις για το χρονικό διάστημα 2007-2013.

13. Ο V αμφισβήτησε την επιστολή αυτή ενώπιον του tribunal du travail d’Arlon (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου εργατικών διαφορών Arlon, Βέλγιο). Παράλληλα, ζήτησε από το Securex να μην υπάγεται πλέον στο σύστημα συμπληρωματικής κοινωνικής ασφαλίσεως από το 2014 και προσκόμισε την απόδειξη ότι τα καθήκοντά του ως συνεκκαθαριστή ασκούσαν αμισθί από 1ης Ιανουαρίου 2010.

14. Δεδομένου ότι το tribunal du travail d’Arlon (πρωτοβάθμιο δικαστήριο εργατικών διαφορών Arlon) απέρριψε την προσφυγή του, ο V άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έφεση κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, με την οποία υποστήριξε, ιδίως, ότι, λαμβανομένου υπόψη του κανονισμού 883/2004, το INASTI και το Securex δεν μπορούσαν να αξιώσουν τις επίμαχες εισφορές.

15. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν σε μια κατάσταση όπως αυτή του V –στην οποία, επιπλέον, η απόφαση σχετικά με την υπαγωγή του στο βελγικό σύστημα συμπληρωματικής κοινωνικής ασφαλίσεως ελήφθη αναδρομικώς τον Δεκέμβριο του 2013– ο ίδιος όφειλε, προκειμένου να μπορέσει να επωφεληθεί από την εφαρμογή του κανονισμού 883/2004, να υποβάλει ρητώς σχετική αίτηση εντός τριών μηνών σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004.

16. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Πρέπει το άρθρο 87, παράγραφος 8, του [κανονισμού 883/2004] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι πρόσωπο το οποίο, πριν την 1η Μαΐου 2010, άρχισε να ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο Λουξεμβούργο και μη μισθωτή δραστηριότητα στο Βέλγιο οφείλει, προκειμένου να υπάγεται στην εφαρμοστέα, βάσει του [κανονισμού 883/2004], νομοθεσία, να υποβάλει ρητώς σχετική αίτηση, ακόμη και αν δεν υπαγόταν στο βελγικό σύστημα πριν από την 1η Μαΐου 2010 και η υπαγωγή του στη βελγική νομοθεσία σχετικά με το καθεστώς κοινωνικής ασφαλίσεως των ανεξάρτητων επαγγελματιών έλαβε χώρα μόνον αναδρομικώς, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των τριών μηνών, η οποία άρχιζε την 1 Μαΐου 2010;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, συνεπάγεται η προβλεπόμενη στο άρθρο 87, παράγραφος 8, του [κανονισμού 883/2004] αίτηση, η οποία υποβάλλεται υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις, την εφαρμογή της νομοθεσίας του αρμόδιου, βάσει του [κανονισμού 883/2004], κράτους με αναδρομική ισχύ από 1ης Μαΐου 2010;»

### III. Νομική ανάλυση

17. Κατ’ αρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατόπιν αιτήσεως παροχής διευκρινίσεων την οποία το Δικαστήριο απηύθυνε στο αιτούν δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 101 του Κανονισμού Διαδικασίας, το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι, κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, ο V μπορούσε να θεωρηθεί υποκείμενος στη βελγική νομοθεσία ως μη μισθωτός εργαζόμενος, λόγω της δραστηριότητάς του ως εκκαθαριστή του δικηγορικού γραφείου υπό εκκαθάριση.

18. Επομένως, τα προδικαστικά ερωτήματα που έθεσε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να αναλυθούν με βάση αυτή την προκειμένη<sup>4</sup>.

19. Κατόπιν της διευκρίνισής αυτής, με τα προδικαστικά ερωτήματα τίθεται, κατ' ουσίαν, το ζήτημα της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 σε μια κατάσταση όπως αυτή του V.

20. Με το πρώτο ερώτημα επιδιώκεται να διευκρινιστεί αν η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι πρόσωπο το οποίο, κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, ήτοι την 1η Μαΐου 2010, ασκούσε, αφενός, μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος (εν προκειμένω, στο Λουξεμβούργο) και, συνεπώς, υπαγόταν στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους και, αφετέρου, μη μισθωτή δραστηριότητα στο Βέλγιο και, συνεπώς, υπαγόταν στη βελγική νομοθεσία ως μη μισθωτός εργαζόμενος έπρεπε, προκειμένου να υπαχθεί στην εφαρμοστέα βάσει του κανονισμού 883/2004 νομοθεσία, να υποβάλει ρητώς σχετική αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 8, του εν λόγω κανονισμού.

21. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, με το δεύτερο ερώτημα επιδιώκεται να διευκρινιστεί αν μια τέτοια αίτηση, η οποία υποβλήθηκε υπό ειδικές περιστάσεις όπως αυτές της παρούσας υποθέσεως, συνεπάγεται την εφαρμογή της βάσει του κανονισμού 883/2004 εφαρμοστέας νομοθεσίας με αναδρομική ισχύ από 1ης Μαΐου 2010.

22. Κατ' αρχάς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου την οποία προέβαλε το Βασίλειο του Βελγίου. Το τελευταίο υποστηρίζει ότι τα δύο προδικαστικά ερωτήματα δεν αντικατοπτρίζουν το υποστατό και το αντικείμενο της διαφοράς και, ως εκ τούτου, θέτουν ένα πρόβλημα αμιγώς υποθετικής φύσεως.

23. Πάντως, συναφώς, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά τη νομολογία, όταν τα ερωτήματα που έχουν τεθεί από τα εθνικά δικαστήρια αφορούν την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο, κατ' αρχήν, οφείλει να αποφανθεί, εκτός αν είναι πρόδηλο ότι με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως επιδιώκεται, στην πραγματικότητα, να οδηγηθεί το Δικαστήριο να αποφανθεί μέσω κατασκευασμένης διαφοράς ή να διατυπώσει συμβουλευτικές γνώμες επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς, ή ακόμη ότι το Δικαστήριο δεν διαθέτει πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του τέθηκαν<sup>5</sup>.

24. Όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα της Βελγικής Κυβερνήσεως ότι τα δύο προδικαστικά ερωτήματα στηρίζονται στην εσφαλμένη πραγματική βάση ότι ο V δεν υπαγόταν στο βελγικό σύστημα πριν από την 1η Μαΐου 2010, το επιχείρημα αυτό κατέστη αλυσιτελές κατόπιν της απάντησεως του αιτούντος δικαστηρίου στην αίτηση παροχής διευκρινίσεων που αναφέρθηκε στο σημείο 17 των παρουσών προτάσεων.

25. Δεύτερον, και ούτως ή άλλως, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει σαφώς ότι το ζήτημα αν, προκειμένου να μπορέσει να υπαχθεί αποκλειστικά στην καθοριζόμενη βάσει του κανονισμού 883/2004 νομοθεσία, ήτοι στη λουξεμβουργιανή νομοθεσία, μετά την 1η Μαΐου 2010, ο V όφειλε να υποβάλει αίτηση βάσει άρθρο 87, παράγραφος 8, του εν λόγω κανονισμού και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησεως, ποιες είναι οι συνέπειες της υποβολής τέτοιας αιτήσεως αρκετά

<sup>4</sup> Αντιθέτως, το γεγονός ότι η απόφαση σχετικά με την υπαγωγή του στο βελγικό σύστημα συμπληρωματικής κοινωνικής ασφαλίσεως ελήφθη αναδρομικά, κατά τη γνώμη μου, δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά την ανάλυση των διατάξεων του κανονισμού 883/2004. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός αυτός δεν έχει σκοπό να καθορίσει τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της υπάρξεως δικαιώματος για τη λήψη παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως και, κατ' αρχήν, στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους εναπόκειται να καθορίσει τις προϋποθέσεις αυτές (πρβλ. αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 14ης Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-308/14, EU:C:2016:436, σκέψη 65).

<sup>5</sup> Βλ. απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010, VEBIC (C-439/08, EU:C:2010:739, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

χρόνια μετά την ημερομηνία αυτή, ασκεί αναμφισβήτητα επιρροή για τη λύση της εκκρεμούς ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαφοράς. Συγκεκριμένα, η απάντηση στα ερωτήματα αυτά έχει άμεσο αντίκτυπο όσον αφορά τον αριθμό των ετών για τα οποία οι βελγικές αρχές δικαιούνται να απαιτήσουν την καταβολή των ενδεχομένως οφειλομένων εισφορών από τον V.

26. Επομένως, τα ερωτήματα που έθεσε το αιτούν δικαστήριο ουδόλως είναι υποθετικά και, ως εκ τούτου, είναι παραδεκτά.

27. Όσο για την ουσία, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, ο V, βάσει παρεκκλίσεως από την αρχή της εφαρμογής μιας μόνο νομοθεσίας, αρχή η οποία προβλεπόταν στο άρθρο 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, σε συνδυασμό με το σημείο 1 του παραρτήματος VII του ίδιου κανονισμού, υπαγόταν σε δύο νομοθεσίες: ως μισθωτός, στη λουξεμβουργιανή νομοθεσία και, ως πρόσωπο το οποίο ασκούσε μη μισθωτή δραστηριότητα, στη βελγική νομοθεσία.

28. Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα αποσκοπεί στον προσδιορισμό, υπό το πρίσμα της διατάξεως του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, των συνεπειών τις οποίες είχε στην εν λόγω κατάσταση η έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού.

29. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί προκειμένου να εξακριβωθεί η δυνατότητα εφαρμογής της σε μια κατάσταση όπως αυτή του V. Συγκεκριμένα, αν ήταν εφαρμοστέα η μεταβατική αυτή διάταξη, τότε ο V, προκειμένου να υπαχθεί αποκλειστικά στο καθοριζόμενο βάσει του κανονισμού 883/2004 δίκαιο, θα έπρεπε να υποβάλει την προβλεπόμενη στον κανονισμό αυτόν αίτηση. Αντιθέτως, αν δεν ήταν εφαρμοστέα η διάταξη αυτή, τότε, λαμβανομένης υπόψη της καταργήσεως της προβλεπόμενης για το Βέλγιο παρεκκλίσεως στον κανονισμό 1408/71 και δυνάμει της αρχής της εφαρμογής μιας μόνον νομοθεσίας, αρχής η οποία κατέστη απόλυτη υπό το κράτος του κανονισμού 883/2004, ο V θα υπαγόταν αποκλειστικά στην καθοριζόμενη βάσει του εν λόγω κανονισμού νομοθεσία, ήτοι στη λουξεμβουργιανή νομοθεσία.

30. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος<sup>6</sup>.

31. Όσον αφορά, κατ' αρχάς, το γράμμα του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, προκύπτει ότι η μεταβατική αυτή διάταξη έχει εφαρμογή όταν, κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, πρόσωπο υπαγόταν στη νομοθεσία κράτους μέλους άλλου από εκείνο στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν βάσει του κανονισμού 1408/71.

32. Το γράμμα της διατάξεως αυτής δείχνει, συνεπώς, ότι η εν λόγω διάταξη έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις στις οποίες ένα πρόσωπο μεταβαίνει από μια κατάσταση όπου υπάγεται στη νομοθεσία ενός κράτους μέλους σε μια κατάσταση όπου υπάγεται στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

33. Όπως ορθώς υπογράμμισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αντιθέτως η διάταξη αυτή ρητώς δεν καλύπτει καταστάσεις όπως εκείνες που βασίζονταν στο άρθρο 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, όπου ήταν ταυτόχρονα εφαρμοστέα η κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία δύο κρατών μελών και, μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, μία μόνον εκ των δύο αυτών νομοθεσιών εξακολουθεί να είναι εφαρμοστέα.

6 Βλ., ιδίως, απόφαση της 21ης Μαρτίου 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, σκέψη 34).

34. Άλλωστε, η μη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 σε μια κατάσταση όπως η επίδικη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου επιβεβαιώνεται, κατά τη γνώμη μου, από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω διάταξη και από τους σκοπούς που επιδιώκονται με την επίμαχη ρύθμιση.

35. Περαιτέρω, όσον αφορά το εν λόγω πλαίσιο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο κανονισμός 883/2004 κατήργησε όλες τις εξαιρέσεις στην αρχή της εφαρμογής μιας μόνον νομοθεσίας οι οποίες υφίσταντο στον κανονισμό 1408/71. Πάντως, ερμηνεία της διατάξεως του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, η οποία επεκτείνει, πέραν του γράμματος της διατάξεως αυτής, το καθεστώς παρεκκλίσεως που προέβλεπε διπλή ασφάλιση, δεν θα στοιχούσε, κατά την άποψή μου, με το σύστημα που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 883/2004, το οποίο βασίζεται στην αρχή, η οποία κατέστη απόλυτη, της εφαρμογής μιας μόνον νομοθεσίας.

36. Ομοίως, όσον αφορά τον σκοπό του άρθρου 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004, ο σκοπός αυτός προσδιορίστηκε ως ο σκοπός να αποφευχθούν οι πολλές αλλαγές της εφαρμοστέας νομοθεσίας κατά τη μετάβαση στον νέο κανονισμό και να καταστεί δυνατή η ομαλή προσαρμογή των ενδιαφερομένων όσον αφορά την εφαρμοστέα νομοθεσία σε περίπτωση που η εφαρμοστέα νομοθεσία κατά τον κανονισμό 1408/71 δεν είναι η εφαρμοστέα νομοθεσία κατά τον κανονισμό 883/2004<sup>7</sup>.

37. Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως τόνισε η Επιτροπή, η κατάργηση στον κανονισμό 883/2004 της υφιστάμενης στον κανονισμό 1408/71 δυνατότητας διπλής ασφαλίσεως συνηγορεί κατά της αντιλήψεως ότι το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 μπορούσε να έχει ως σκοπό τη διαιώνιση μιας τέτοιας δυνατότητας η οποία άλλωστε καταργήθηκε στον κανονισμό αυτόν.

38. Από όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 δεν έχει εφαρμογή σε μια κατάσταση όπως αυτή του V, ο οποίος, κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού, υπαγόταν, βάσει του άρθρου 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, ταυτόχρονα στη νομοθεσία δύο διαφορετικών κρατών μελών.

39. Το συμπέρασμα αυτό καθιστά, κατά την άποψή μου, περιττή την απάντηση στα επιχειρήματα που η Βελγική Κυβέρνηση προέβαλε όσον αφορά την ερμηνεία της κατά το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004 προϋποθέσεως ότι, προκειμένου η καθορισθείσα βάσει του κανονισμού 1408/71 νομοθεσία να εξακολουθεί να έχει εφαρμογή, «η σχετική κατάσταση» πρέπει να μείνει αμετάβλητη. Συγκεκριμένα, η ερμηνεία της εν λόγω προϋποθέσεως καθίσταται λυσιτελής μόνον αν η διάταξη του άρθρου 87, παράγραφος 8, έχει εφαρμογή, πράγμα το οποίο, κατά τη γνώμη μου, υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

40. Επομένως, προκειμένου να υπαχθεί, από 1ης Μαΐου 2010, αποκλειστικά στο καθοριζόμενο από τον κανονισμό 883/2004 δίκαιο, ήτοι, βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, στο λουξεμβουργιανό δίκαιο, ο V δεν όφειλε να υποβάλει την αίτηση που προβλέπεται στο άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού 883/2004.

41. Λαμβανομένης υπόψη της λύσεως την οποία προτείνω στο Δικαστήριο, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα που τέθηκε από το αιτούν δικαστήριο.

<sup>7</sup> Βλ. *guide pratique sur la législation applicable dans l'Union européenne (UE), dans l'Espace économique européen (EEE) et en Suisse* [πρακτικό οδηγό για την εφαρμοστέα νομοθεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) και την Ελβετία], ο οποίος εκπονήθηκε και εγκρίθηκε από τη διοικητική επιτροπή για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης ([ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=fr](http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=fr), σ. 52).

#### IV. Πρόταση

42. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στα ερωτήματα που έθεσε το *cour du travail de Liège* (εφετείο εργατικών διαφορών Λιέγης, Βέλγιο) την εξής απάντηση:

Το άρθρο 87, παράγραφος 8, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή σε πρόσωπο το οποίο, κατά την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού, ήτοι την 1η Μαΐου 2010, υπαγόταν σε διπλή ασφάλιση δυνάμει του άρθρου 14γ, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας. Συνεπώς, προκειμένου να υπαχθεί στην εφαρμοστέα βάσει του κανονισμού 883/2004 νομοθεσία, το εν λόγω πρόσωπο δεν όφειλε να υποβάλει ρητώς σχετική αίτηση δυνάμει της εν λόγω διατάξεως.